

Dosarul nr. 2ra-578/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud.: O.Parfeni)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Clima, A. Malii, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Timofti-Rusanovscaia împotriva Ministerului Justiției și Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău și executorul judecătoresc Gîlcă Iurie cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 7 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tatiana Timofti-Rusanovscaia și a fost menținută hotărârea din 10 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care a fost admisă parțial acțiunea,

c o n s t a t ă :

La 20 octombrie 2016, Tatiana Timofti-Rusanovscaia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău și executorul judecătoresc Gîlcă Iurie cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a invocat că activează în calitate de procuror în Procuratura Botanica municipiul Chișinău din 22 aprilie 2005.

La 19 septembrie 2007 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, prin care a solicitat obligarea asigurării cu spațiu locativ.

Astfel, prin hotărârea din 26 noiembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 2 aprilie 2008 a Curții Supreme de Justiție, cererea de chemare în judecată a fost admisă.

A menționat că executorul judecătoresc a întreprins un șir de acțiuni privind executarea hotărârii din 26 noiembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău, însă nu a fost

asigurată cu spațiu locativ.

Totodată, a relatat că la 28 martie 2016 a încheiat cu Primarul General al municipiului Chișinău o tranzacție de împăcare, prin care ultimul și-a asumat obligația de a achita contravaloarea unui apartament cu 3 odăi în sumă totală de 42 164 de euro, iar prin procesul-verbal al executorului judecătoresc din 14 aprilie 2016, au fost consemnate condițiile tranzacției de împăcare.

Ca urmare, la 8 august 2016, executorul judecătoresc a emis ordinul incaso nr. 390, prin care a dispus încasarea sumei de 42 164 de euro în beneficiul său în scopul executării hotărârii din 26 noiembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău, iar prin scrisoarea Trezoreriei din 19 august 2016 din motive formale a fost refuzată executarea ordinului incaso.

A precizat că pe o perioadă mai mare de 8 ani nu a fost executată hotărârea judecătorească privind asigurarea cu spațiu locativ, astfel fiind nevoită să suporte cheltuieli legate de închirierea spațiului locativ.

Reclamanta Tatiana Timofti-Rusanovscaia a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 noiembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău privind asigurarea cu spațiu locativ, încasarea sumei de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea sumei de 4 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 26 decembrie 2016, avocatul Petru Coșleț a depus în interesele Tatianei Timofti-Rusanovscaia o cerere de majorare a pretențiilor (f.d. 58-60).

În motivarea cererii, a menționat că deoarece Timofti-Rusanovscaia Tatiana nu a fost asigurată cu spațiu locativ, ea a fost nevoită să închirieze un apartament cu 2 odăi și să suporte prejudiciul material în sumă de 250 de euro/lunar.

A solicitat suplimentar încasarea sumei de 9 000 de euro cu titlu de prejudiciu material pentru închirierea spațiului locativ.

Prin hotărârea din 10 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea depusă de Timofti-Rusanovscaia Tatiana a fost admisă parțial.

A fost constatată încălcarea dreptului Tatianei Timofti-Rusanovscaia la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 noiembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău în perioada 4 februarie 2008 – 10 februarie 2017.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Tatianei Timofti-Rusanovscaia suma de 40 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 3 000 de euro cu titlu de prejudiciu material cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 noiembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău și suma de 4 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În rest, acțiunea depusă de Timofti-Rusanovscaia Tatiana a fost respinsă.

Prin decizia din 24 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției, a fost admis apelul declarat de Timofti-Rusanovscaia Tatiana și modificată hotărârea din 10 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Tatianei Timofti-Rusanovscaia a sumei de 40 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cu majorarea acestuia până la suma de 80 000 de lei.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 11 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile declarate de Ministerul Justiției și Timofti-Rusanovscaia Tatiana, a fost

casată decizia din 24 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și a fost restituită cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.(f.d. 213-220, vol.I)

Rejudecând cauza, prin decizia din 7 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tatiana Timofti-Rusanovscaia și a fost menținută hotărârea din 10 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut prevederile art. 1 alin. (2), 2 alin. (1), (2) și 4 alin. (1) ale Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011 și art. 70 alin. (1), (2) Cod de executare.

Instanța de apel având în susținere normele menționate supra, a remarcat că prima instanță corect a concluzionat că Tatiana Timofti-Rusanovscaia are dreptul la repararea prejudiciului moral prin prisma Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești la cererea de chemare în judecată Tatiana Timofti-Rusanovscaia împotriva Consiliului mun. Chișinău privind recunoașterea ilegal refuzul și obligarea emiterii actului administrativ solicitat. Or, hotărârea din 26 noiembrie 2007 a Curții de apel Chișinău nr.3-3113/2007, a devenit definitivă și executorie, fiind pusă în executare silită, prin încheierea executorului judecătoresc Grigore Stoian nr.12-588/08 din 4 februarie 2008, care prin strămutare, în final a ajuns spre executare la executorul judecătoresc Iurie Gîlca, nefiind executată până în prezent.

În aceeași ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a constatat că în cazul dat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a fost încălcat, deoarece este o neexecutare continuă.

Respectiv, prima instanță justificat a luat în considerare că până în prezent așa și nu a fost executată hotărârea judecătorească emisă în favoarea Tatiane Timofti-Rusanovscaia, rămânând în curs de executare titlul executoriu nr.3-3113/2007 din 26 noiembrie 2007 emis de Curtea de Apel Chișinău, până în prezent. Or, conform art.6 par.(1) CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

La fel, analizând materialele cauzei, Colegiul Curții de Apel Chișinău, a apreciat critic argumentul Ministerului Justiției precum că nu îi poate fi imputată tergiversarea executării cauzei menționate, din considerentul că executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile creditorului. Or, neexecutarea hotărârii menționate se datorează mai multor factori cu implicarea atât a debitorilor obligației Primăriei și Consiliului mun. Chișinău, cât și a executorilor judecătorești și a Tatiane Timofti-Rusanovscaia, iar careva probe contrare Ministerul Justiției nu a prezentat.

Finalmente, Curtea de Apel Chișinău a reținut că cuantumul prejudiciului moral determinat de către prima instanță este unul echitabil și rezonabil, iar suma solicitată în mărime de 100 000 de lei, este una exagerată. Or, în opinia instanței de apel prin prisma prevederilor art.130 Cod de procedură civilă, suma de 40 000 de lei constituie o satisfacție echitabilă și rezonabilă, și menține echilibrul între compensație și venituri nejustificate.

Totodată, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a ajuns la concluzia de a încasa și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 4 000 de lei, ținând cont atât de prevederile art.96 Cod de procedură civilă, cât și de practica CEDO conform căreia partea, care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

La 10 ianuarie 2019, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 7 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârii primei instanțe, indicând prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit. c) Cod de procedură civilă.

A specificat că contractul de locațiune prezentate nu justifică cu certitudine suportarea prejudiciului material.

Astfel, la materialele cauzei lipsesc date cu privire la dreptul de proprietate asupra apartamentului nr. 432 din mun. Chișinău, bd. Traian 23/1 a locatorului Boris Bujor.

Totodată a relevat că hotărârea a cărei neexecutare se invocă, obligă administrația publică locală să acorde spațiu locativ în posesie și folosință și nicidecum în proprietate privată (dreptul de proprietate asupra imobilului nu se transmite, ci doar atributul de folosire, utilizare), iar intervalul de acțiune al acestui drept este direct proporțional cu durata de activitate în cadrul instituției respective.

În acest sens recurentul a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care precizează că prejudiciul material pretins nu poate fi compensat în circumstanțele în care hotărârea judecătorească neexecutată nu stipulează titlul de proprietate ci doar chirie (Panov versus Moldova).

La fel a relatat că în anumite situații, acordarea de satisfacții materiale nu constituie o regulă, or în materia drepturilor omului o recunoaștere oficială și publică a violării constituie uneori prin sine o satisfacție (cazul Amihalachioaie c. Moldovei).

Cu referire la repararea prejudiciului moral, a notat că în temeiul art. 1423 alin. (1) Cod civil, la stabilirea cuantumului compensației, instanța de judecată urmează să țină cont de comportamentul părților, importanța procesului pentru reclamant, precum și durata neexecutării hotărârii judecătorești, fiind apreciat ce a pierdut persoana pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial la acel moment, cât și pe viitor.

Referitor la cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4 000 de lei, Ministerul Justiției a relatat că Tatiana Timofti-Rusanovscaia urmează să justifice cheltuielile de asistență juridică solicitate din dări de seamă ale avocatului cu privire la asistența juridică prestată și justificarea onorariului perceput de către avocat.

A solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

La 11 ianuarie 2019, Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a declarat recurs împotriva deciziei din 7 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând motivele de fapt și de drept expuse pe parcursul examinării cauzei.

Recurenta și-a întemeiat prezenta cerere de recurs în baza art. 6 § 1 CEDO, art. 432 alin. (1), (2) lit. a), b), c) și alin. (4) Cod de procedură civilă.

Tatiana Timofti-Rusanovscaia, a menționat că instanțele de judecată nu au aplicat

legea materială care trebuia să fie aplicată și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauze similare, iar în consecință i-a fost încălcat dreptul său la un proces echitabil.

A solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei hotărâri noi de amiterere a acțiunii integral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin referința din 5 aprilie 2019, Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a solicitat respingerea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 7 noiembrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț la dosar lipsesc.

Astfel recursul declarat la 11 ianuarie 2019, este în termen.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a recepționat decizia instanței de apel la 2 ianuarie 2019. (f.d. 32, vol.II)

Astfel, recursul declarat la 10 ianuarie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tatiana Timofti-Rusanovscaia, reprezentată de avocatul Petru Coșleț, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru